

Het tegendeel van verdriet

Van Susan Meissner verscheen eerder:

Liefde komt uit de hemel

Het geheim van geluk

Susan Meissner

Het tegendeel van verdriet

Roman

Vertaald door Marianne Locht

KokBoekencentrum Uitgevers - Utrecht

Nederlandse vertaling © Uitgeverij Kok – Utrecht, 2018
Vertaling: Marianne Locht
Ontwerp omslag: Mark Hesseling
Lay-out binnenwerk: Gewoon Geertje

Oorspronkelijk verschenen onder de titel *As bright as heaven* bij Berkley, een imprint van Penguin Publishing Group, onderdeel van Penguin Random House LLC.
© Susan Meissner, 2018

ISBN 9789043530675
ISBN e-book 9789043530682
NUR 342
www.kokboekencentrum.nl.

© 2019 KokBoekencentrum Uitgevers, Utrecht

Alle rechten voorbehouden.

All rights reserved, including a right of reproduction in whole or in part in any form.

Uitgeverij KokBoekencentrum vindt het belangrijk om op milieuvriendelijke en verantwoorde wijze met natuurlijke bronnen om te gaan. Bij de productie van het papieren boek van deze titel is daarom gebruikgemaakt van papier waarvan het zeker is dat de productie niet tot bosvernietiging heeft geleid. Ook is het papier 100% chloor- en zwavelvrij gebleekt.

Voor mijn moeder

‘Gebeurtenissen volgen elkaar op;
toevalligheden, mensen, dingen,
de een na de ander komt op onze weg.
Een voor een moet je ze het hoofd bieden en afhandelen ...
Dit aanpassingsproces hoort bij het leven,
het te beheersen is de kunst ...’

Karl de Schweinitz
The Art of Helping People out of Trouble, 1924

Deel 1

1



Januari 1918

PAULINE

De ochtend schemert aan de horizon met de kleur van rijpe abrikozen. Ik sta op de plek waar mijn kleine jongen rust. Dapper luiden de vogeltjes de dag in, zoals ze dat 's winters bij zonsopgang altijd doen, maar als de zon vanavond ondergaat, zal ik mijlenver hier vandaan zijn in een onbekend huis. Er zal daar niets zijn wat me eraan herinnert dat Henry ooit mijn kind was. Niet zichtbaar tenminste.

Ik kniel neer op het bruine gras dat knapt van de vorst. De stof van mijn rok zuigt dorstig het kille vocht op. Het kruipt omhoog naar mijn knieën, traag en ongehaast, als een schoon, scherp mes. Ik kijk naar de kleine marmeren steen met Henry's naam en de gravure van een lammetje dat opgekruld tussen de lelies ligt, en weer word ik eraan herinnerd dat hij een bijzonder kindje was.

Vanaf het moment waarop ik mijn baby voor het eerst vasthield, glanzend en nieuw, wist ik dat hij anders was dan de andere kinderen die ik gebaar heb. Hij was anders dan mijn meisjes. Toen zij geboren werden, waren ze boos over het lawaai en de kou en de scherpe randjes van deze wereld. Henry niet. Hij huilde niet. Hij balde zijn vuistjes niet. Ook al was hij net uit zijn veilige, vertrouwde hulletje geduwd, hij schreeuwde niet van ongenoegen.

Toen de dokter hem in mijn armen legde, keek Henry me alleen maar aan, met ogen zo blauw als saffieren. Hij hield mijn blik vast alsof hij wist wie ik was. Alsof hij alles van me wist. Alsof hij de adem van de eeuwigheid nog in zijn longen had.

Hij vond het niet erg toen ik zijn dekentje opensloeg om te kijken of hij echt een jongetje was en me verwonderde over zijn huidje tegen de mijne, blank als parelmoer. Ik kon nauwelijks geloven dat ik na drie meisjes een jongetje had gebaard, en nog zo veel jaar na de jongste ook. Ik bleef maar kijken naar Henry en hij liet me begaan.

Toen Thomas in de kamer gelaten werd, was hij net zo verbaasd als ik dat we een zoon hadden. De meisjes ook. Ze volgden hun vader op de hiel, hoewel het midden in de nacht was, en we keken en lachten naar het kleine mannetje, het stille kereltje dat niet huilde.

Mijn schoonvader kwam de volgende ochtend, net als Thomas' broers en hun vrouwen. Allemaal roken ze naar gedroogde tabaksbladeren en kruiden. Mijn ouders kwamen ook, en mijn zus Jane, die zelf net in verwachting was na verscheidene jaren hopen en bidden. Ze verwonderden zich er allemaal over hoe mooi Henry was, hoe rustig, hoe betoverend zijn blik en hoe lief zijn uitstraling. Mijn moeder en Thomas' schoonzussen keken naar hem zoals ik dat de vorige avond had gedaan, verbaasd hoe kalm deze baby was. Ook zij wisten toen al onbewust dat er iets mis was.

De paar maanden die we met Henry hadden, waren vol verwondering en blijdschap. Hij deed ons glimlachen om alle dingen die baby's doen en we gaven kusjes op zijn donzige hoofdje. Als hij iets nodig had, zoals de borst of een schone luier of gewoon wat aandacht, zette hij het niet op een brullen. Dan zuchtte hij, een lief geluidje dat als het uit woorden had bestaan, zou beginnen met: 'Als het niet te veel moeite is, zou ik dan misschien ...' We wisten niet dat hij de fysieke kracht niet had om zich in te spannen. Zijn volmaakte buitenkant verborg het te kleine, te zwakke hartje dat mijn lichaam voor hem had gemaakt.

En toch, als God me van tevoren had gevraagd of ik dit lieve kindje een klein half jaar wilde hebben, dan zou ik ja gezegd hebben. Zelfs nu nog, acht weken na Henry's overlijden, en zelfs als ik Janes pasgeboren kleintje Curtis in mijn armen heb, zou ik nog steeds ja zeggen.

Ik weet niet of Thomas dat ook zo voelt. De meisjes in ieder geval niet. Evelyn is nog steeds verdrietig, Maggie is nog steeds boos, en Willa is nog steeds verbijsterd dat Henry bij ons weggenomen is. Ik kan niet zeggen waarom ik geen van die gevoelens meer heb. Ik weet niet of er wel woorden zijn om te beschrijven wat ik voel vanbinnen. Ik zou nog steeds verdrietig, boos en verbijsterd moeten zijn, maar in plaats daarvan is er een zekere gevoelloosheid jegens de dood waar ik nog niemand over verteld heb. Zelfs Thomas niet.

Ik ben niet bang meer voor de dood, al weet ik dat ik dat wel zou moeten zijn. Er is een vreemde verstandhouding tussen mij en wat ik voorheen als mijn vijand beschouwde. Het leven lijkt eerder een harde leermeester dan de dood, niet? Het leven is prachtig en heerlijk, maar o, wat kan het ook hard zijn. Doodgaan daarentegen is gemakkelijk en eenvoudig, haast rustgevend. Maar tegen wie kan ik dergelijke dingen vertellen? Niemand. Dit merkwaardige gevoel maakt me onrustig.

Daarom heb ik me bedacht over een verhuizing naar Philadelphia. Toen Thomas' oom voor de eerste keer zijn aanbod deed, zei ik nee, al merkte ik dat mijn man wel interesse had. Destijds kon ik me niet voorstellen dat ik zou vertrekken uit dit slaperige stadje waar ik mijn hele leven had gewoond, kon ik me niet voorstellen dat ik mijn ouders achter zou laten, hoewel ik nooit bijzonder afhankelijk ben geweest van hun subtiele blijken van genegenheid. Ik wilde niet naar de stad verhuizen, waar de oorlog in Europa op de een of andere manier dichterbij zou lijken, en ik wilde de meisjes niet wegrukken uit het enige thuis wat ze ooit hadden gekend. Ik wilde mezelf niet losscheuren van al het vertrouwde. Een paar maanden nadat Henry geboren was, schreef oom Fred opnieuw, en Thomas zei dat we dit keer goed moesten nadenken voordat we een tweede uitnodiging afsloegen.

'Misschien gaat oom Fred anders wel met zijn aanbod naar een van mijn broers,' zei Thomas tegen me.

Ik zou echt serieuzer over het aanbod hebben nagedacht als Henry niet rond die tijd langzaam bij ons vandaan begon te drijven.

Toen het broze hartje van mijn zoon traag de tijd begon af te tellen, was niets belangrijker dan hem zo lang mogelijk vast te houden. Toen vorige week de derde brief van oom Fred werd bezorgd, begon Thomas er niet over. Mijn man denkt dat ik dit hoopje gras niet kan achterlaten.

Maar ik ben als een ander mens vanonder de donkere sluier van verdriet gekomen. Ik wil niet meer hier blijven, op de plek waar Henry zo'n korte tijd heeft geleefd. Ik wil niet dat Thomas' zicht op de wijde horizon wordt beperkt doordat hij alleen maar bezig is met sigaren rollen. Ik wil niet dat het leven van de meisjes een exacte afspiegeling wordt van dat van mij, in een stadje waar niets verandert dan de contouren van je hart.

Meer nog, ik wil weten waarom de dood als een metgezel met me lijkt op te lopen, en niet als een duistere schaduw achter me aan sluipt. Het antwoord ligt me waarschijnlijk op te wachten in de rouwkamer van oom Fred, waar hij de doden klaarmaakt voor hun reis naar huis. Thomas zou tot zijn dood sigaren zijn blijven rollen die door andere mannen werden opgerookt, maar nu zal hij later de uitvaartonderneming van oom Fred erven en dan zal hij bij niemand meer onder de plak zitten.

Ik weet niet hoe het is om de vrouw van een begrafenisondernemer te zijn. Ik weet alleen dat ik moet onthouden hoe het voelde om de dood op afstand te houden.

Ik kus mijn vingertoppen en streel de *H* die in de koude steen gegraveerd staat. Dan sta ik op van de vochtige grond zonder afscheid te nemen.

2



MAGGIE

Ik zal de droogschuur missen in de herfst, als de tabaksbladeren te drogen hangen als rokken in een kleerkast. Ik vind het altijd heerlijk dat de papierdunne bladeren in oktober ruiken naar cederhout, stroop en boombast. In Philadelphia zal er niets zijn wat daarop lijkt. En in oktober zijn we allang weg.

De droogschuur is mijn lievelingsplekje, omdat het er druk is als in een bijenkorf of juist stil als op een schilderij. Na de eerste strenge vorst is het als een schilderij, zo stil en rustig dat je bijna vergeet dat de wereld buiten doordraait. Niemand heeft in de herfst iets te zoeken in de droogschuur, alleen moet er zo nu en dan gekeken worden of geen van de tabaksbladeren gaat schimmelen. In de herfst zitten we allemaal in de rolkamer. Ik ben twaalf, maar ik heb de gevoelige handen van een jonge vrouw, zegt opa, dus ik rol een beste sigaar. Evie is net vijftien geworden en houdt niet van rollen; zij zit als het mooi weer is liever te lezen onder de johannesbroodboom, maar met het geld dat ze verdient kan ze wel boeken kopen. Ons jongere zusje, Willa, is nog maar zes. Het zal vast nog heel lang duren voordat opa tegen haar zegt dat ze de elegante handen heeft van een danseres en beter sigaren kan rollen dan een man.

Ik kom niet zo vaak in de schuur als de tabaksbladeren gedroogd zijn, maar ik was daar toen mama tegen papa zei dat ze de brief van oom Fred had gezien. Ik was thuisgekomen uit school, had mijn klusjes gedaan en was het besneeuwde veld overgestoken om te gaan liggen tussen de weinige overgebleven latten waar nog roestbruine bladeren aan hingen. Nadat mijn babybroertje was gestorven,